

Анотація. В статті досліджені особливості бюджетної децентралізації як складової реформи, яка відбувається в Україні в даний час. Визначено сутність децентралізації, описані механізми, які використовуються для збільшення фінансової самостійності місцевих органів влади. Розроблено пропозиції, орієнтовані на підвищення ефективності бюджетного регулювання в процесі впровадження реформаторських змін. Предложено домінуючі політики бюджетної децентралізації, урахування яких буде доречним при розробці та використанні інструментів і методів, направлених на удосконалення бюджетного регулювання.

Ключові слова: децентралізація, бюджетна децентралізація, бюджетне регулювання, міжбюджетні відносини.

Summary. The article is about the features of budgetary decentralization as a component of the reform that is taking place in Ukraine at the present time. The essence of decentralization has been determined; the mechanisms that are used to increase the financial independence of local authorities have been studied. It has been developed proposals aimed at improving the efficiency of budgetary adjustment in the process of reforms implementing. The dominants of the budget decentralization policy are proposed, the consideration of which will be appropriate in the development and use of tools and methods aimed at improving budgetary adjustment.

Key words: decentralization, budgetary decentralization, budgetary adjustment, interbudgetary relations.

УДК 336:339.9-330.131.5

Онищенко С. В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і банківської справи
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка*

Onyshchenko S. V.

*PhD in Economics, Associate Professor
Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University*

ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА БЮДЖЕТНУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

FINANCIAL GLOBALIZATION AS A FACTOR INFLUENCING THE SECURITY OF THE STATE BUDGET

Анотація. Складність процесу фінансової глобалізації зумовлена не лише наявністю значної кількості субпроцесів, їхньою масштабністю та глибиною чинників впливу, але й спільними наслідками цих субпроцесів, щодо яких спостерігається синергетичний ефект. Доведено, що фінансова глобалізація – це суперечливий процес, що має дуальний вплив і породжує асиметрію у розвитку світового господарства. Ідентифіковано чинники бюджетної безпеки України, які обумовлені наявністю зовнішніх і внутрішніх ризиків, що виявляються залежно від джерела виникнення ризиків, ступеня впливу та наслідків фінансової глобалізації. Установлено, що значна кількість наявних ризиків бюджетної безпеки України викликана внутрішніми системними диспропорціями в реальному секторі національної економіки, про що свідчить критичний стан основних макроекономічних показників та рівня глобального індексу конкурентоспроможності.

Ключові слова: глобалізація, фінансова глобалізація, бюджетна безпека, державний бюджет, загрози.

Вступ та постановка проблеми. Глобалізація справляє істотний вплив на сучасний розвиток світового простору. Сьогодні глобалізаційними процесами охоплено майже всі сфери суспільного буття. Динаміка суспільних процесів як у глобальному, так і в національному вимірах зумовлює необхідність дослідження чинників впливу на рівень бюджетної безпеки держави. Функціонування бюджетної системи України за умов сучасних глобалізаційних процесів передбачає необхідність нової державної фінансової та бюджетної політики, орієнтованої на забезпечення національних економічних інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи глобалізації як процесу висвітлені у працях таких відомих іноземних науковців, як, зокрема, М. Вотерс [1], Т. Левітт [2], Дж. Гелбрейт [3], Р. Роберт-

сон [4], Д. Хелд [5]. Наукові дослідження фінансової глобалізації та її особливості впливу обґрунтовані у працях таких вітчизняних науковців, як, зокрема, Б. Ажнюк [6], О. Булатова [7], О. Білоус, Д. Лук'яненко, І. Лютий [8], В. Міщенко, В. Захожай, П. Куцик [9], З. Луцишин [10], О. Пономаренко [11], Л. Примостка [12].

Сьогодні першість введення до наукового обігу поняття «фінансова глобалізація» остаточно не ідентифіковано, а процеси її спричиняють суттєвий вплив на розвиток фінансової системи України. Це приводить до необхідності пошуку нових теоретико-понятійних підходів до характеристики фінансової глобалізації як складного інтегрованого й об'єктивного процесу.

Метою статті є дослідження понятійно-категоріального апарату глобалізації та наявних наукових концепцій

вітчизняних і зарубіжних учених щодо сутнісної характеристики фінансової глобалізації як складного інтегрованого і об'єктивного процесу.

Результати дослідження. Сучасні реалії розвитку світового господарства демонструють очевидність того факту, що фінанси, як і загалом економіка, стають все дедалі глобалізованішими, але вимірювання цього процесу є складним та суперечливим. Це перш за все пояснюється тим фактом, що єдиного показника вимірювання глобалізації фінансів не існує, а фахівці використовують різноманітні індикатори, коефіцієнти та показники для оцінювання цього явища. На наш погляд, доцільно розглядати фінансову глобалізацію та її вплив на бюджетну безпеку як самостійне явище.

За рівнем глобалізації фінансова сфера нині випереджає усі сфери національної економіки. Найважливіші чинники фінансової глобалізації впливають на учасників ринку – банки, фінансові компанії, біржі, уряди, банківські установи, центральні банки, вчених, засоби масової інформації (ЗМІ), позичальників, інвесторів, а також тих, хто виробляє, продукує та обслуговує засоби інформаційних технологій. Але більш важливою і дієвою організаційною складовою фінансової глобалізації є потужні фінансові корпоративні структури: банки, страхові компанії, інвестиційні фонди, аудиторські фірми, фондові біржі, валютні біржі, світові фінансові центри та світові фінан-

сові столиці, міста-мегаполіси. Останніми роками відбуваються суттєве зниження ролі комерційних банків і відповідне посилення ролі ринкових інститутів.

Зокрема, М. Діба та Є. Осадчий до сутнісних чинників глобалізації відносять рух товарів, капіталу і людей між країнами й секторами, валютні операції та рух інтелектуальної продукції між дослідницькими осередками [13].

Водночас С. Долгов серед чинників глобалізації виокремлює економічний, політичний, міжнародний, технічний, суспільний чинники, а також лібералізацію, дерегулювання ринків товарів і капіталу, кожен з яких справляє своєрідний вплив [14].

Проте найістотнішою ознакою глобалізації є фінансова, яка виявляється в русі капіталу, у становленні та розвитку світового фінансового ринку та світової фінансової системи, яка переросла рамки національних кордонів.

Як зауважує З. Луцишин, «фінансова глобалізація стала важливою тенденцією розвитку сучасної світової економіки, надзвичайно прискоривши темпи інновацій і виявивши необхідність корегування стратегії розвитку сучасних світогосподарських зв'язків, посилення взаємодії національних економік на базі сучасних інформаційних технологій і узгоджених принципів регулювання, створення гнучких ринків праці, товарів, капіталу, подолання низки диспропорцій, які спричинила економічна глобалізація» [10].

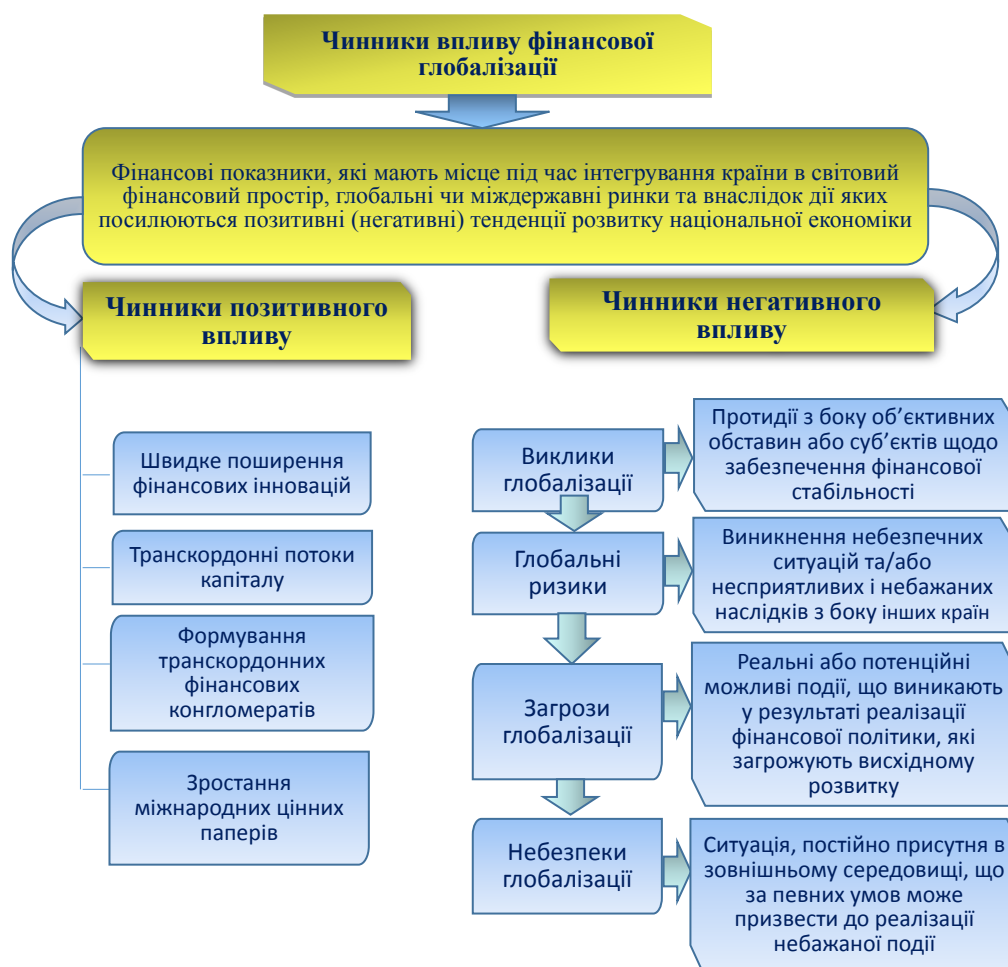

Рис. 1. Чинники впливу фінансової глобалізації

Джерело: складено автором

Це доводить, що фінансова глобалізація є суперечливим процесом, що має дуальний вплив, який посилює і породжує асиметрію у розвитку світового господарства.

Як зазначає І. Лютий, фінансова глобалізація не лише сприяє прискоренню економічного розвитку, але й збільшує ризики міжнародних фінансових операцій, значно розширює сферу впливу локальних фінансових криз [8].

В умовах фінансової нестійкості економічних процесів в Україні глобалізація світової економіки позначилася як сукупність взаємопов'язаних проблем в галузі управління бюджетною системою. По-перше, це проблеми у сфері функціонування бюджетної системи як пускового механізму підтримки макроекономічної та фінансової стабільності соціально-економічного розвитку країни. По-друге, вимагають переосмислення й уточнення теоретичні та методологічні підходи до формування економічної політики, інституційних перетворень і необхідних елементів фінансової системи, що впливають на стійкість національної економіки. По-третє, в сучасних умовах продовжує виявлятися невизначеність під час вирішення низки економічних завдань у сфері дохідних і видаткових статей бюджету в органах фінансового та податкового контролю. По-четверте, потрібна розробка комплексних державних заходів щодо забезпечення виходу економіки країни з зони небезпеки, в тому числі прогнозних параметрів фінансової безпеки загалом та бюджетної зокрема.

Через те, що процес фінансової глобалізації спричиняє подвійний вплив на розвиток світової фінансової системи, більшість країн не прийняла до уваги потенційні виклики, які стрімко переросли в реальні загрози. Критикують глобалізацію та її наслідки провідні економісти, зокрема Дж. Стігліц вказує на те, що глобалізація вигідна для тих країн, які «взяли свою долю у власні руки і усвідомили роль, яку роль держава може зіграти у розвитку, замість того, щоб покладатися на саморегулюючий ринок», а також який руйнівний вплив вона може чинити на країни, які розвиваються, особливо на найбідніші з них [15] (рис. 1).

Особливу роль в активізації забезпечення бюджетної безпеки відіграє процес глобалізації, пов'язаний зі зниженням рівня державного регулювання і обмеження, що зумовлені інтересами окремих національних держав, оскільки фінансова глобалізація – це складний і об'єктивний процес, який є результатом поглиблення фінансових зв'язків країн, лібералізації цін й інвестиційних потоків, створення транснаціональних фінансових груп [16].

Таким чином, до ключових чинників, що належать до світової фінансової кризи, можна віднести недостатню скоординовану макроекономічну політику і непослідовність проведення структурних реформ.

Виходячи з теорії конкурентоспроможності М. Портера, науково обгрунтовано, що дві третини негативних чинників бюджетної безпеки безпосередньо пов'язані з проблемою конкурентоспроможності національної економіки і одна третина – з нерациональною державною економічною політикою.

Наявність та вплив ризиків та загроз бюджетній безпеці України виявляється у зниженні конкурентоспроможності національної економіки, про що свідчать результати досліджень міжнародних рейтингових агенцій. Зокрема, за індексом глобальної конкурентоспроможності (ГК) Світового банку Україна у 2016 році посіла 85 місце серед 138 країн світу, за індексом легкості ведення бізнесу у 2015 році – 96 місце серед 189 країн світу, за рівнем свободи економіки – 162 місце [17].

Згідно з даними дослідження Україна погіршила свої позиції у 7 з 12 основних показників. Найбільше нами

втрачено (мінус 17 пунктів) за складовою «Ефективність ринку праці», по 9 пунктів втрачено за показниками, що характеризують розвиток фінансового ринку країни та охорону здоров'я і початкову освіту. Маємо суттєві проблеми із розвитком інфраструктури та іншими складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності.

За деякими позиціями країна «очолоє» списки з кінця, зокрема за міцністю банків нам другий рік поспіль присвоєно останнє місце серед оцінюваних країн світу, 3-поміж 138 країн за регулюванням фондових бірж ми отримали передостаннє місце; за інфляційними змінами – 136, за якістю доріг – 134.

Негативними факторами для ведення бізнесу у нашій країні визначено (в порядку зменшення) корупцію, політичну нестабільність, інфляцію, неефективну державну бюрократію, ускладнений доступ до фінансів, часту зміну урядів, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, регулювання валютного ринку, невідповідну якість інфраструктури, обмежувальне регулювання ринку праці, недостатню здатність до інновацій, злочинність та крадіжки, погану етику робочої сили, низьку якість охорони здоров'я та недостатню освіченість працівників.

Найбільше позицій Україна втратила за складовими макроекономічного середовища (мінус 23 позиції, 128 місце із 138 країн) та рівнем розвитку фінансового ринку (мінус 23 позиції, 130 місце). Погіршилися оцінки складової «охорона здоров'я та початкова освіта» (мінус 11 позицій). Показник макроекономічного середовища погіршився перш за все через інфляцію, втрачено 59 позицій та отримано 134 місце [17]. До об'єктивних чинників відноситься значне знецінення національної валюти проти іноземних валют, зокрема проти долара США.

За експертними оцінками та оцінками НБУ внесок адміністративного підвищення цін у зростання споживчих цін оцінюється на рівні 19,5%. Україна втратила 44 позиції за показником державного боргу, оскільки відбувалось значне зростання обсягу державного боргу протягом останніх років (110 місце). Також відбулось погіршення оцінки сальдо державного бюджету (мінус 5 місць, 104 місце) та кредитного рейтингу країни (мінус 13 місць, 118 місце).

Доводиться констатувати погіршення показника рівня розвитку фінансового ринку через погіршення оцінок з бізнесом та можливості отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку. Відбулося суттєве зниження індексу з безпеки (мінус 8 позицій, 132 місце), зумовлене як погіршенням економічної ситуації, так і зменшенням частки інвесторів.

Традиційно Україна відстає у рейтингу за складовими якості інституцій (у 2015 році, як і у 2014 році, Україна знаходилася на 130 місці) та ефективності ринку товарів та послуг (106 місце). За складовою інституцій найгіршими є оцінки марнотратства у бюджетних витратах (134 місце), захисту інтересів міноритарних акціонерів (134 місце) та надійності роботи правоохоронних органів (133 місце). Впали оцінки втрат бізнесу від загрози тероризму (мінус 16 місць, 133 місце) через об'єктивні причини конфлікту на сході країни [17].

Негативним залишається той факт, що, згідно з даними МВФ, серед європейських країн Україна посідає перше місце за обсягом готівки в обігу по відношенню до ВВП, що підтверджує високий рівень тінізації національної економіки [18]. Таким чином, глобалізація відкриває нові можливості для розвитку та сприятливі умови для більш розвинених країн, але одночасно посилюється відставання слаборозвинених. А країнам з

високим рівнем тінізації, поширенням корупції та значним відтоком капіталу за межі держави загрожує втрата національного контролю над основними економічними і соціальними цінностями.

Гарантом забезпечення безпеки в умовах глобалізації на всіх рівнях виступає держава, а узгодженість і системність державної економічної політики є основою подальшої деталізації інструментів і методів організаційно-економічного механізму протидії проявам відтоку фінансових та інших ресурсів і нелегальним міграційним потокам.

Акцентуючи увагу на такій двоїстості наслідків фінансової глобалізації, зазначимо, що вони зумовлені певною

умовністю і залежать від багатьох факторів різної природи, що особливо яскраво виявилось під час перебігу останньої глобальної фінансово-економічної кризи, яка найбільш безпосереднім чином довела недосконалість сформованої в останні десятиріччя глобальної фінансової архітектури. Тому першочерговим завданням національних урядів є створення таких передумов, які б максимально нівелювали ризики фінансової глобалізації і посилювали її потенційні вигоди.

Під дією низки проаналізованих вище монетарних чинників, які негативно впливають на розвиток економічних відносин з'являється рівень тінізації у сфері фінансових потоків та відтоку капіталу закордон, що є значною

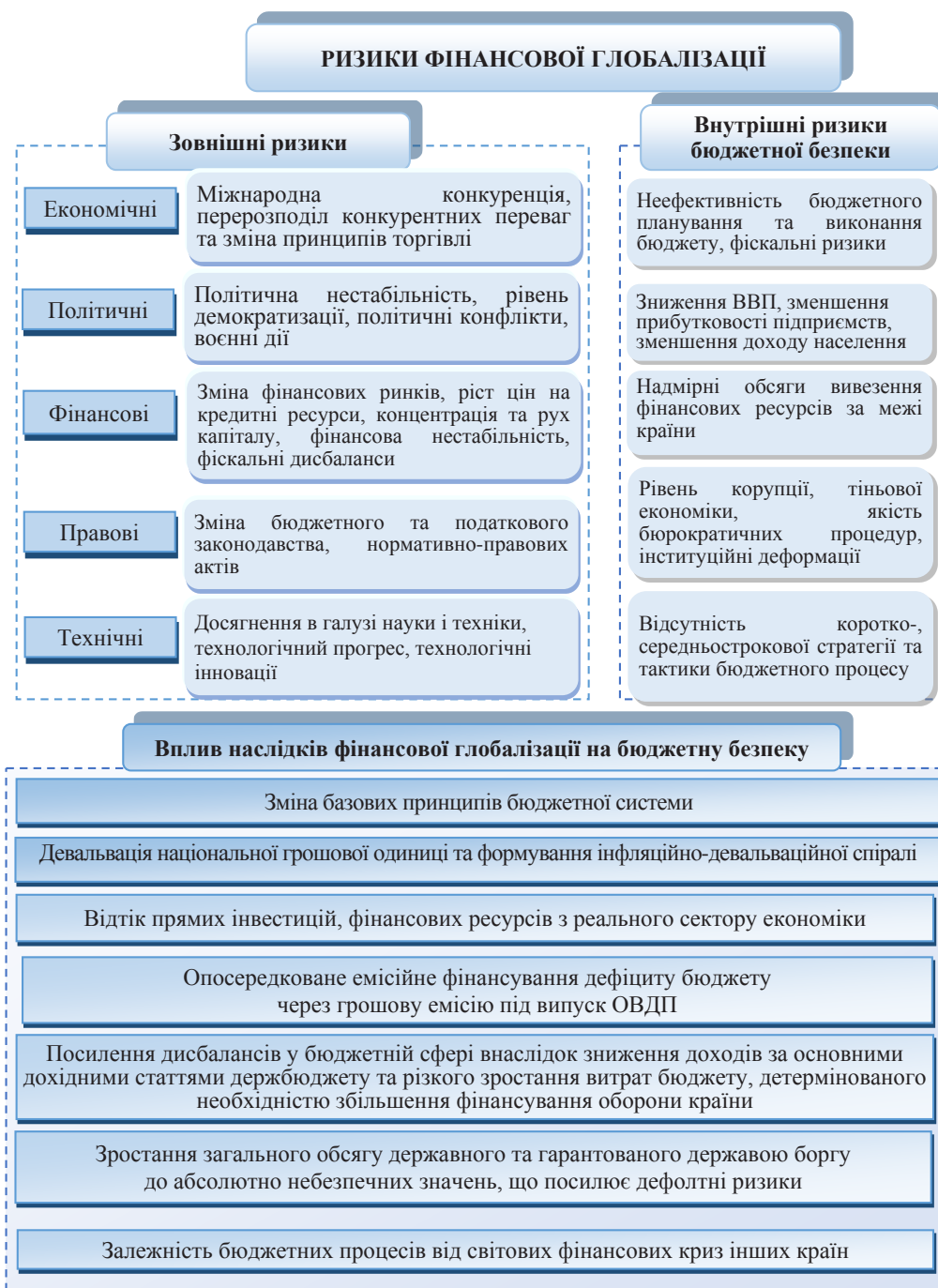

Рис. 2. Ризики фінансової глобалізації бюджетної безпеки України

Джерело: побудовано автором

загрозою, зокрема, бюджетній безпеці та національній економіці України загалом.

Ідентифікація чинників бюджетній безпеці обумовлена наявністю зовнішніх і внутрішніх ризиків, які виявляються залежно від джерела виникнення ризиків, ступеня впливу та наслідків фінансової глобалізації.

Ризик як об'єктно-суб'єктна категорія і усвідомлена частина загрози, що пов'язана з певною мірою невизначеності, має негативні наслідки, а в умовах циклічних змін та глобальних викликів справляє негативний вплив на бюджетну безпеку держави. Систематизація ризиків фінансової глобалізації бюджетній безпеці України свідчить про наявність диспропорцій її розвитку. У стратегічному плані бюджетну безпеку гарантує лише конкурентоспроможна економіка. Зрозуміло, що стійкість бюджетної системи визначається рівнем дефіциту бюджету, платіжного балансу, зовнішнього та внутрішнього боргу, стабільністю цін, стійкістю національної валюти, рівнем розвитку ринку цінних паперів, масштабами інвестиційної діяльності тощо.

Іншими чинниками, які справляють негативний ефект на систему державних фінансів, є фінансові ризики. Існують як прямі фінансові ризики, пов'язані з можливим зменшенням обсягу податкових надходжень, ухиленням від сплати податків, згоранням підприємницької діяльності або переходом у «тінь» та збільшенням витрат на покриття збитків окремих суб'єктів господарювання державного сектору економіки, так і умовні фінансові ризики, що виникають у зв'язку з непогашенням такими суб'єктами заборгованості перед державою за виконання гарантійних зобов'язань.

Значна кількість наявних ризиків бюджетній безпеці України викликана внутрішніми системними диспропорціями в реальному секторі національної економіки, про що свідчить критичний стан основних макроекономічних показників та рівня глобального індексу конкурентоспроможності (рис. 2).

Але одним з найсуттєвіших чинників бюджетної безпеки є істотна виснаженість власних джерел фінансових ресурсів – прибутку суб'єктів господарювання, доходів населення, доходів бюджетів усіх рівнів, амортизаційних відрахувань, ресурсів цільових фондів тощо. Для цього потрібно продовжувати процеси з удосконалення фінансової системи, зменшивши податковий тягар для товаровиробників, що провокує несплату податків до бюджету та збільшує тіньовий сектор економіки, внаслідок чого недоотримується значна частина коштів до бюджету й збільшується його дефіцит.

Ризики фінансової глобалізації бюджетної безпеки є багатоаспектним викликом, що зумовлені зниженням конкурентоспроможності та високої залежності її найважливіших сфер від зовнішньоекономічної кон'юнктури, втратою контролю над національними ресурсами, погіршенням стану сировинної бази промисловості та енергетики, нерівномірним розвитком регіонів і прогресуючою недостатністю трудових ресурсів, низькою стійкістю і незахищеністю національної фінансової системи, збереженням умов для корупції та криміналізації господарсько-фінансових відносин, а також незаконною міграцією.

Сучасний стан економіки не відповідає вимогам бюджетної, фінансової та економічної безпеки загалом України і знаходиться в зоні значної небезпеки. Ефективна система забезпечення національних економічних інтересів держави, особливо в умовах глобалізаційних проце-

сів, має характеризуватися певними якісними критеріями і параметрами, що забезпечують прийнятні для більшості населення умови життя та розвитку особистості, стійкість соціально-економічної ситуації, військово-політичну стабільність суспільства, цілісність держави, можливість протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Виходячи із вищезазначених проблем, що потребують негайного вирішення в процесі забезпечення бюджетної безпеки, вбачаємо необхідність розроблення стратегічних пріоритетів та антикризових реформ розвитку країни з визначенням чітких цілей, завдань, інструментів, механізмів забезпечення національних економічних інтересів. Значне місце в ній потрібно приділити питанням зміцнення бюджетної безпеки держави.

Рівень глобалізаційних процесів і темпи їх розвитку в різних національних фінансових системах є нерівномірними, що підтверджено розрахунком інтегративного індексу фінансової глобалізації. Індекс фінансової глобалізації інтегрує такі ключові індикатори фінансової глобалізації, як обсяги експорту та імпорту фінансових послуг; валютних депозитів у вітчизняних банківських інститутах; кредитів у економіку країни в іноземній валюті; валового зовнішнього боргу; прямих і портфельних іноземних та зарубіжних інвестицій; інших інвестиційних активів та зобов'язань; статутного капіталу банків з іноземним капіталом, зокрема зі стовідсотковим. Цей індекс не тільки забезпечує оцінку рівня фінансової глобалізації країни відносно інших країн світу, але й слугує ефективним інструментом визначення ймовірних негативних та позитивних наслідків тих чи інших факторів для рівня глобалізації фінансів країни, ідентифікації тих складових і сфер фінансової системи, які у визначений період вимагають державної підтримки й розвитку з метою ефективної адаптації фінансової системи країни до умов глобалізації.

Висновки. Фінансова глобалізація як полісистемний інтегрований об'єктивний процес є результатом поглиблених фінансових зв'язків країн, лібералізації цін та інвестиційних потоків, створення глобальних транснаціональних фінансових груп і справляє подвійний вплив на розвиток світової фінансової системи. Глобалізація дедалі більше впливає на фінансові системи країн світу, зокрема фінансову систему України, що підтверджується зростанням інтегративного індексу фінансової глобалізації протягом останніх років. Показники експорту та імпорту фінансових послуг є порівняно невеликими в усіх країнах, проте саме ця складова містить прихований резерв для розвитку і поглиблення фінансової глобалізації.

Сучасне поглиблення фінансової глобалізації відбувається переважно за рахунок зростання обсягів іноземного банківського капіталу, валютних кредитів, іноземних прямих та портфельних інвестицій. У таких умовах держави втрачають можливість ефективно використовувати традиційні важелі макроекономічного регулювання, проте їхня роль в умовах фінансової глобалізації неоліберального типу зростає і полягає, з одного боку, у необхідності проведення послідовної й адекватної фінансової політики, орієнтованої на створення умов для зростання конкурентоспроможності економіки у контексті базових національних інтересів, а з іншого – у активізації своєї діяльності у процесах міжнародної фінансової координації, стандартизації вимог, правил і норм, уніфікації та міждержавного узгодження заходів економічної політики, зокрема для запобігання і нейтралізації наслідків перманентних фінансових криз.

Список використаних джерел:

1. Waters M. Globalization (Key Ideas) / M. Waters. – London ; N.Y. : Routledge, 1995. – 272 p.
2. Levitt T. The Globalization of Markets / T. Levitt // Harvard Business Review. – 1983. – № 61 (3). – P. 92–102.
3. Гэлбрейт Дж.К. Кризис глобализации / Дж.К. Гэлбрейт // Проблемы теории и практики управления. – 1999. – № 6. – С. 32–36.
4. Робертсон Р. Дискурсы о глобализации: предварительные размышления / Р. Робертсон, Х. Хондкер // Глобализация: контуры XXI века : реф. сб. – Ч. 1. – М. : РАН ИНИОН, 2004. – С. 127–131.
5. Хелд Д. Глобальные трансформации: политика, экономика и культура / Д. Хелд, Д. Гольдблатт и др. ; пер. с англ. В. Сапова и др. – М. : Праксис, 2004. – 576 с.
6. Ажнюк Б. Лінгвістичні аспекти глобалізації в Україні / Б. Ажнюк // Мовні конфлікти і гармонізація суспільства : матеріали наук. конф. (28–25 травня 2001 року). – К., 2002. – С. 144–150.
7. Булатова О. Розвиток глобальної економічної інтеграції: теоретичний аспект / О. Булатова // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечение иностранных инвестиций: региональный аспект : сборник научных трудов. – Донецк : ДонНУ, 2012. – С. 49–54.
8. Лютий І. Конкуреноспроможність банків в умовах глобалізації та лібералізації руху капіталу / І. Лютий, О. Юрчук // Вісник НБУ. – 2006. – № 11. – С. 18–25.
9. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : [монографія] / [П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин]. – Львів : ЛКА, 2015. – 594 с.
10. Луцишин З. Асиметрія фінансової глобалізації / З. Луцишин // Економічний часопис – XXI. – 2006. – № 7–8. – С. 21–25.
11. Пономаренко О. Еволюція поглядів наукової спільноти на поняття «глобалізація» / О. Пономаренко // Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – 2016. – Вип. 44. – С. 103–107.
12. Примостка Л. Фінансова глобалізація: сутність, форми прояву, наслідки // Л. Примостка, О. Чуб // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С. 172–182.
13. Диба М. Вплив глобалізації на банківську систему України / М. Диба, Є. Осадчий // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 11. – С. 19–23.
14. Долгов С. Глобализация экономики: новое слово или новое явление? / С. Долгов. – М. : Экономика, 1998. – 357 с.
15. Стиглиц Д.Ю. Доклад Стиглица о реформе международной валютно-финансовой системы: уроки глобального кризиса : доклад Комиссии финансовых экспертов ООН / Д.Ю. Стиглиц ; пер. с англ. – М. : Международные отношения, 2010. – 50 с.
16. Онищенко С. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес / С. Онищенко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2016. – № 4 (8). – С. 126–135.
17. The Global Competitiveness Report / The World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.weforum.org/reports>.
18. Europe 2020: European Union's ten-year growth strategy / European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

Аннотация. Сложность процесса финансовой глобализации обусловлена не только наличием значительного количества subprocesses, их масштабностью и глубиной факторов влияния, но и общими последствиями этих subprocesses, по которым наблюдается синергетический эффект. Доказано, что финансовая глобализация – это противоречивый процесс, имеющий дуальное влияние и порождающий асимметрию в развитии мирового хозяйства. Идентифицированы факторы бюджетной безопасности Украины, которые обусловлены наличием внешних и внутренних рисков, которые проявляются в зависимости от источника возникновения рисков, степени влияния и последствий финансовой глобализации. Установлено, что значительное количество существующих рисков бюджетной безопасности Украины вызвано внутренними системными диспропорциями в реальном секторе национальной экономики, о чем свидетельствует критическое состояние основных макроэкономических показателей и уровня глобального индекса конкурентоспособности.

Ключевые слова: глобализация, финансовая глобализация, бюджетная безопасность, государственный бюджет, угрозы.

Summary. The complexity of the process of financial globalization is caused not only by the presence of a significant number sub processes, their scale and depth of impact factors, but also common consequences of sub processes for which there is a synergistic effect. Proved that financial globalization as a contradictory process that has dual effect and creates asymmetry in the world economy. Factors identified public safety Ukraine, which are caused by the presence of external and internal risks are depending on the sources of risk, the degree of impacts of financial globalization. It was established that a significant number of existing risks public safety Ukraine caused by internal systemic imbalances in the real sector of the national economy, as evidenced by the critical state of the main macroeconomic indicators and the index of global competitiveness.

Key words: globalization, financial globalization, budget security, state budget, threat.